

▼ حرف روز

ریل ایران، پل اتصال شرق و غرب

ورود نخستین قطار باری مستقیم چین به افغانستان از مسیر ایران، همزمان با آغاز عملیات اجرایی راه‌آهن هرات-مزارشریف و رشد چشمگیر حجم ترانزیت در کریدور خواف-هرات، بار دیگر اهمیت راهبردی این مسیر ریلی را در معادلات حمل‌ونقل منطقه‌ای برجسته کرده است. مجموعه این تحولات نشان می‌دهد پروژه‌ای که در ابتدا به عنوان یک مسیر ارتباطی میان ایران و افغانستان شناخته می‌شد، اکنون در حال تبدیل شدن به یکی از مهم‌ترین کریدورهای اتصال شرق و غرب آسیا است.

در تازه‌ترین تحول، نخستین محموله ترانزیتی مستقیم چین شامل ۵۰۰ تن تخته MDF از شهر پکن، پس از عبور از خاک ترکمنستان و شبکه ریلی ایران، بدون نیاز به تخلیه و بارگیری مجدد از مسیر خواف-هرات وارد ایستگاه روزنک در ولایت هرات شد. این رویداد از آن جهت اهمیت دارد که نشان می‌دهد زیرساخت‌های ریلی ایران اکنون قادرند نقش حلقه واسط میان اقتصاد چین و بازار افغانستان را ایفا کنند؛ موضوعی که می‌تواند در آینده حجم قابل توجهی از مبادلات منطقه را به سمت این کریدور هدایت کند.

در کنار این اتفاق، آغاز عملیات اجرایی راه‌آهن هرات-مزارشریف نیز به عنوان یکی از پروژه‌های کلیدی حمل‌ونقل افغانستان، چشم‌انداز جدیدی را پیش روی این کریدور قرار داده است. این خط ریلی قرار است شبکه راه‌آهن غرب افغانستان را به شمال این کشور متصل کند و در ادامه، زمینه پیوند ریلی ایران با آسیای مرکزی و حتی چین را فراهم سازد. تکمیل این پروژه می‌تواند یکی از خلأهای مهم در مسیرهای شرقی ترانزیت را برطرف کرده و امکان شکل‌گیری یک راهگذر ریلی پیوسته از ایران تا شرق آسیا را فراهم آورد.

آمارهای رسمی نیز از افزایش قابل توجه نقش این کریدور حکایت دارند. بر اساس اعلام مسئولان راه‌آهن، حجم صادرات و ترانزیت ریلی ایران به افغانستان طی یک سال گذشته از حدود ۱۵ هزار تن به بیش از ۵۷۰ هزار تن رسیده است؛ رشدی که نشان می‌دهد این مسیر از مرحله آزمایشی عبور کرده و به یکی از فعال‌ترین کریدورهای منطقه تبدیل شده است.

اهمیت این مسیر تنها به تجارت ایران و افغانستان محدود نمی‌شود. امروز بخشی از کالاهای کشورهای ثالث نیز از طریق این کریدور جابه‌جا می‌شوند و همین موضوع جایگاه ایران را به عنوان یک محور ترانزیتی در منطقه تقویت کرده است. در صورت تکمیل شبکه ریلی افغانستان و توسعه همکاری‌های منطقه‌ای، کریدور خواف-هرات می‌تواند به یکی از مهم‌ترین مسیرهای اتصال چین، آسیای مرکزی، افغانستان، ایران و حتی بازارهای اروپایی تبدیل شود؛ مسیری که ظرفیت آن را دارد تا نقش ایران را در رقابت کریدورهای بین‌المللی بیش از پیش ارتقا دهد.

[علی محمدی]

▼ گزارش روز

انتخاب «الحیه»؛ استمرار راهبرد مقاومت

جنبش مقاومت اسلامی فلسطین (حماس) با انتخاب خلیل الحیه به عنوان رئیس جدید دفتر سیاسی خود، وارد مرحله‌ای تازه از حیات سیاسی و تشکیلاتی شده است؛ مرحله‌ای که بسیاری از ناظران آن را ادامه مسیر رهبران میدانی غزه و تثبیت راهبرد مقاومت در برابر رژیم صهیونی ارزیابی می‌کنند.

خلیل الحیه که از باسابقه‌ترین اعضای حماس به شمار می‌رود، بیش از سه دهه در سطوح مختلف سیاسی، تشکیلاتی و اجرایی این جنبش حضور داشته است. او متولد سال ۱۹۶۰ در نوار غزه است و از نخستین سال‌های شکل‌گیری حماس در اواخر دهه ۱۹۸۰ به این جنبش پیوست. فعالیت‌های گسترده سیاسی و تشکیلاتی، همراه با سال‌ها حضور در زندان‌های رژیم صهیونی، موجب شد الحیه به تدریج به یکی از چهره‌های تأثیرگذار حماس تبدیل شود. نام او پس از پیروزی حماس در انتخابات پارلمانی فلسطین در سال ۲۰۰۶ بیش از گذشته بر سر زبان‌ها افتاد. الحیه به عنوان نماینده شورای قانونگذاری فلسطین و سپس یکی از سخنگویان و تصمیم‌سازان اصلی حماس، نقش مهمی در مدیریت پرونده‌های داخلی و خارجی جنبش ایفا کرد. پس از استقرار حماس در غزه نیز جایگاه او در ساختار رهبری این جنبش بیش از پیش تقویت شد.

بسیاری از تحلیلگران، الحیه را نزدیک‌ترین شخصیت سیاسی به شهید یحیی السنوار می‌دانند. او در سال‌های اخیر به عنوان معاون السنوار و یکی از افراد مورد اعتماد رهبران نظامی و سیاسی حماس شناخته می‌شد. همین نزدیکی سبب شده انتخاب وی به ریاست دفتر سیاسی حماس به عنوان نشانه‌ای از تداوم سیاست‌ها و راهبردهای دوره السنوار تلقی شود. از سوی دیگر، الحیه در دو سال گذشته به عنوان مسئول اصلی مذاکرات غیرمستقیم آتش‌بس و تبادل اسرا شناخته می‌شد. او در اغلب گفت‌وگوهای انجام‌شده با میانجیگری مصر، قطر و سایر طرف‌های منطقه‌ای حضور داشت و به یکی از چهره‌های اصلی پرونده مذاکرات تبدیل شد. تجربه گسترده او در عرصه دیپلماسی و گفت‌وگوهای سیاسی، یکی از مهم‌ترین ویژگی‌هایی است که اکنون در جایگاه جدید به کار خواهد آمد.

روابط نزدیک با جمهوری اسلامی ایران و دیگر گروه‌های محور مقاومت نیز از دیگر ویژگی‌های سیاسی الحیه محسوب می‌شود. او طی سال‌های گذشته از حامیان تقویت همکاری‌های راهبردی حماس با متحدان منطقه‌ای خود بوده و در دیدارها و نشست‌های متعددی در این چارچوب حضور داشته است. البته او در شرایطی کاملاً متفاوت مسئولیت هدایت دفتر سیاسی این جنبش را بر عهده گرفته؛ مسئولیتی که می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در آینده مقاومت فلسطین و معادلات منطقه داشته باشد.

[بهرام بختیاری]

▼ خبر ویژه

موشک‌های مانورپذیر ایران؛ کابوس پدافند آمریکا

روزنامه وال استریت ژورنال با اشاره به عبور سه موشک ایرانی از سامانه‌های پدافند هوایی آمریکا و اصابت به پایگاه هوایی «الموفق السلطی» در اردن، از نگرانی پنتاگون درباره چالش‌های حفاظت از ۵۰ هزار نیروی مستقر در منطقه خبر داد. به گزارش این روزنامه، این حملات که منجر به کشته شدن دست‌کم دو نظامی آمریکایی شد، به واحدهای پیش‌ساخته مسکونی محل زیست نظامیان اصابت کرده است. مقامات آمریکایی به وال استریت ژورنال گفته‌اند که این حمله یکی از سه حمله موشکی مجزا طی ۲۴ ساعت به این پایگاه بوده است. این روزنامه با اشاره به اینکه «تفوذ سه موشک از میان سامانه‌های پدافند هوایی آمریکا نشان‌دهنده چالش‌های موجود در حفاظت از نیروهای مستقر در منطقه در برابر نیروهای مسلح ایران است»، تأکید کرده که ایران همچنان به شمار قابل توجهی موشک بالستیک و پهپاد مجهز است. این گزارش در حالی منتشر می‌شود که دونالد ترامپ در روزهای گذشته بارها مدعی شده بود توان موشکی و پهپادی ایران از بین رفته است. وال استریت ژورنال پیش‌تر نیز گزارش داده بود که ایران با دفاع موشکی آمریکا وفق پیدا کرده و موشک‌هایی با سرعت فوق‌العاده بالا و مانورپذیری در هنگام شیرجه به سمت زمین شلیک می‌کند.

سانسور شدید اطلاعات در پنتاگون

شبکه خبری سی‌ان‌ان در گزارشی با انتقاد از رویکرد وزارت جنگ آمریکا در جنگ علیه ایران، از اعمال محدودیت‌ها و سانسور شدید اطلاعات در پنتاگون پرده برداشت و تأکید کرد که «مردم ایالات متحده شایسته شفافیت در مورد جنگ آمریکا علیه ایران هستند اما این چیزی نیست که ما به آن دست پیدا می‌کنیم و حتی نزدیک به آن هم نیستیم.» به گزارش سی‌ان‌ان، پنتاگون دو ماه‌ونیم است که هیچ نشست خبری برگزار نکرده است و پیت هگست، وزیر جنگ، «توضیحی درباره استراتژی نظامی موجود در پشت‌پرده حملات هوایی مجدد به ایران ارائه نکرده و شرایطی را که منجر به مرگ اخیر اعضای سرویس آمریکایی شده، فاش نکرده است.» این شبکه خبری با اشاره به اینکه جلسات خبری پنتاگون پیشتر به‌طور منظم در طول درگیری‌ها برگزار می‌شد، نوشت که اکنون هگست با رسانه‌ها درگیر شده، خبرنگاران را از مجموعه پنتاگون بیرون رانده و «جریان آزاد اطلاعات را به‌طور قابل‌توجهی کاهش داده است.» خبرنگاران نظامی به سی‌ان‌ان گفتند که آنها مجبورند بیشتر به منابع ناشناس تکیه کنند و فضای دلسردکننده پس از راه‌اندازی گروه ویژه هگست با وزارت دادگستری بدتر شده است، زیرا «منابع احساس می‌کنند که به خاطر صحبت ساده با روزنامه‌نگاران تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.» پیش از این، نیویورک تایمز نیز گزارش داده بود که پنتاگون اطلاعات مربوط به چندین حمله اخیر ایران به پایگاه‌های آمریکا را مخفی نگه داشته است. بر اساس اعلام سنتکام، بیش از ۴۰۰ نیروی آمریکایی در جنگ علیه ایران مجروح شده‌اند، اما پنتاگون در هفته‌های اخیر به‌روزرسانی آمار کلی را متوقف کرده است.

۴۰ درصد نفت رژیم صهیونی از باکو می‌آید

روزنامه معاریو در گزارشی با اشاره به نقش جمهوری آذربایجان در تأمین انرژی رژیم صهیونی، اعتراف کرد که «بیش از ۴۰ درصد از نیاز اسرائیل به نفت و دیگر منابع انرژی از جمهوری آذربایجان تأمین می‌شود.» بر اساس این گزارش، در جریان تلاش برای به رسمیت شناختن نسل‌کشی ارمنی در کنست، احزاب خریدی شاس و یهودیت تورات متحد به درخواست مستقیم مقامات آذربایجانی از رأی‌گیری حمایت نکردند و اعلام کردند که اگر این تصمیم به صحنه علنی کنست برده شود، به آن رأی منفی خواهند داد. به گفته منابع آگاه، بایراموف، وزیر خارجه جمهوری آذربایجان، پیامی به ساعر، وزیر خارجه رژیم صهیونی، منتقل کرده بود که باکو از این اقدام رژیم ناراضی است و ترجیح می‌دهد کابینه رژیم این تصمیم را تصویب نکند. در روزهای پس از تصمیم کابینه، چهره‌های جامعه یهودی جمهوری آذربایجان با اعضای ارشد خریدی کنست گفت‌وگوهایی برگزار کردند و تأکید کردند که تصویب این به‌رسمیت‌شناختن می‌تواند به تلاش‌های صلح میان ارمنستان و آذربایجان و نیز به تقویت روابط راهبردی میان رژیم و آذربایجان لطمه بزند. این گزارش نشان می‌دهد که وابستگی انرژی رژیم به جمهوری آذربایجان، تأثیر مستقیمی بر تصمیم‌گیری‌های سیاسی این رژیم داشته است و باکو با استفاده از این اهرم فشار، توانسته است روند به رسمیت شناختن نسل‌کشی ارمنی را در کنست متوقف کند. کارشناسان معتقدند این رویداد بیانگر میزان تأثیرگذاری نفت جمهوری آذربایجان بر سیاست‌های رژیم صهیونی است.

آمادگی انصارالله برای بستن باب‌المندب

منابع نظامی در دولت عدن (دولت وابسته به عربستان) اذعان کرده‌اند که انصارالله به دنبال گسترش سیطره خود بر جزیره «زُقر» در جنوب دریای سرخ است تا آن را به یک پایگاه دریایی پیشرفته تبدیل کند. این اقدام در چارچوب طرح نظامی این جنبش برای تقویت توان تهدید خطوط کشتیرانی بین‌المللی و تحکیم سیطره بر تنگه باب‌المندب انجام می‌شود. انصارالله طی ماه‌های گذشته با انجام عملیات‌های دریایی گسترده، توانسته است معادلات منطقه‌ای را به نفع خود تغییر دهد و به قدرتی نظامی نوظهور در منطقه تبدیل شود. به گزارش این منابع تعداد رزمندگان انصارالله به بیش از ۳۵۰ هزار نفر تخمین زده می‌شود و این جنبش با بهره‌گیری از موشک‌های بالستیک، پهپادهای پیشرفته و تاکتیک‌های جنگ نامتقارن، توانسته است ناوگان‌های غربی را در دریای سرخ به چالش بکشد. انصارالله آماده‌سازی‌های خود برای بستن تنگه باب‌المندب را به پایان رسانده و منتظر دستور شروع عملیات است. این جنبش همچنین با هدف قرار دادن کشتی‌های مرتبط با دشمنان، اقتصاد رژیم صهیونی را به شدت تحت فشار قرار داده و بندر ایلات را با ورشکستگی مواجه کرده است.

◀ سردار سید مجید ابن‌الرضا، سرپرست وزارت دفاع، با تأکید بر تداوم و افزایش تولید تجهیزات دفاعی گفت: «تولید موشک، پهپاد و سایر تجهیزات مورد نیاز نیروهای مسلح در طول جنگ نه‌تنها متوقف نشد، بلکه در برخی حوزه‌ها چند برابر افزایش یافت.» وی افزود: «امروز دانشمندان وزارت دفاع در برابر پیشرفته‌ترین فناوری‌های جهان قرار گرفته‌اند و دشمن نیز با بهره‌گیری از تمام ظرفیت شرکت‌های فناوری برتر جهان وارد میدان شد، اما جمهوری اسلامی ایران از این آزمون سربلند عبور کرد.» سرپرست وزارت دفاع تصریح کرد: «انگیزه، تعهد و توان علمی متخصصان وزارت دفاع، بزرگ‌ترین سرمایه صنعت دفاعی کشور است.»

◀ وزارت خارجه یمن با هشدار به عربستان سعودی درباره تداوم محاصره اعلام کرد: «رژیم جنایتکار سعودی باید دست خود را از کشور ما بردارد و به تجاوز و محاصره خود پایان دهد، وگرنه باید منتظر اتفاقات آینده باشد.» در این بیانیه آمده است: «مردم یمن خون ده‌ها هزار شهیدی را که توسط نیروی هوایی جنایتکار رژیم سعودی در ۱۲ سال گذشته کشته شده‌اند، فراموش نکرده و هرگز فراموش نخواهند کرد.» این وزارتخانه تصریح کرد: «خواست جمهوری یمن روشن است؛ استقلال کامل، حاکمیت خدشه‌ناپذیر و حقوق مشروع - نه کمتر و نه بیشتر. مردم یمن چیزی کمتر از این را نخواهند پذیرفت.»

◀ علی باقری، معاون شورای عالی امنیت ملی، با تأکید بر ایستادگی ایران در برابر زیاده‌خواهی‌های آمریکا گفت: «جمهوری اسلامی ایران هوشمندانه در برابر این زیاده‌خواهی ایستاد و اجازه نداد چارچوب جدیدی بر کشور تحمیل شود.» وی با اشاره به اهمیت راهبردی تنگه هرمز تصریح کرد: «تنگه هرمز صرفاً یک ابزار نیست، بلکه یکی از مؤلفه‌های قدرت ملی ایران است و جمهوری اسلامی هرگز از این مؤلفه قدرت چشم‌پوشی نخواهد کرد.» باقری افزود: «آمریکایی‌ها تلاش می‌کنند در عرصه سخت فشار وارد کنند تا در عرصه مذاکرات دستاورد به دست آورند، اما با توجه به هوشمندی طرف ایرانی، هرگز نخواهند توانست از این دوگانه سوءاستفاده کنند.»

◀ پایگاه میدل‌ایست‌مانیتور در تحلیلی با اشاره به دست برتر ایران در جنگ، نوشت: «این جنگ انتخابی آشکار کرده است که چگونه یک ترتیب امنیتی که روزگاری به عنوان یک بیمه‌نامه شکست‌ناپذیر تبلیغ می‌شد، به یک بدهی راهبردی تمام‌عیار تبدیل شده و طرف محاصره‌گر (آمریکا) را تحت محاصره راهبردی طرف مقابل (ایران) قرار داده است.» این رسانه تصریح کرد: «کشورهای حاشیه خلیج فارس به بهای گزاف دریافته‌اند که در یک تناقض غیرقابل‌حل گرفتار شده‌اند: خاک حاکمیتی آنها به صحنه‌ای برای عملیات نظامی‌ای شده است که هرگز درباره آن با آنها مشورت نشده است.»